

ὅπερ ἐκ μικρῶν ἀφορμῶν παραχθὲν ἀριθμεῖ ἤδη τὴν 17ην τοῦ ἔκδοσιν καὶ παρέχει ἀνεκτιμήτους ὠφελείας εἰς πάντα Γερμανὸν συγγραφεὰ προθυμούμενον νὰ γράφῃ ὀρθῶς καὶ ἀναμαρτήτως τὴν μητρικὴν τοῦ γλῶσσον. Καὶ αὕτη μὲν εἶνε ἡ εἰδικότης τοῦ ἀνδρός· ἀλλ' ἐκτὸς τῶν λεξικογραφικῶν καὶ γλωσσολογικῶν τοῦ συγγραμμάτων συνέγραψεν ὁ Σάνδερς καὶ ἄλλα φιλολογικὰ ἔργα, προϊόντα οὐ μόνον ἐπιστημονικῆς

βαθυνοίας ἀλλὰ καὶ καλλιτεχνικῆς δεινότητος. Ὁ Σάνδερς γινώσκει, ὥς εἴπομεν, ἄριστα καὶ τὴν νέαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, μετὰ πολλοῦ δὲ ἐνδιαφέροντος παρακολουθεῖ τὴν σύγχρονον παρ' ἡμῖν φιλολογικὴν κίνησιν. Μνημονευτέον ἐν τέλει ὅτι τῇ συνεργασίᾳ τοῦ Σάνδερς συνεγράφη πρό τινων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Α. Ραγκαβῆ ἡ σύντομος ἱστορία τῆς νέας Ἑλληνικῆς φιλολογίας διὰ Γερμανούς.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΑΠΟΔΗΜΟΥΝΤΑ.

Αγαπητέ,

Ἀῦριον τὸ πρωῒ, πίνων τὸν καφέν σου, θ' ἀναγνώσῃς εἰς τὸ «Ἡμερήσιον φύλλον τῆς Λευσίας» τὸ ἐπόμενον περίπτου τηλεγράφημα: «Ἀθῆναι· Δεινὸς ἐκλογικὸς σάλος· αἱ ἀντιμαχόμεναι πολιτικαὶ μερίδες ἀγωνίζονται μετ' ἀσυνήθους πείσματος περὶ τῆς νίκης.» Σὲ βεβαιῶ ὅτι ἀπὸ τὰς ψυχρὰς καὶ ἀψύχους αὐτὰς λέξεις δὲν θὰ ἐννοήσῃς τίποτε· δὲν θὰ ἴδῃς τὰ πάθη ἐξαπτόμενα εἰς βαθμὸν ὑπέρμετρον καὶ ἀπίστευτον, δὲν θὰ φαντασθῇς ποία ἀλλοφροσύνη συνταράττει καὶ συγκλονίζει τὸ ἄστυ τῆς Παλλάδος καὶ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἀφίνουσα ἀχαλινώτους καὶ ἀφηνιαζούσας τὰς σφοδρὰς ὁρμὰς μεσημβρινοῦ λαοῦ.

Ἄν νομίζῃς ὅμως ὅτι ἀπὸ τὴν ἐπιστολήν μου θὰ λάβῃς ἀκριβῆ ἢ τοῦλάχιστον κατὰ προσέγγισιν ιδέαν τῶν συμβαινόντων, ἐξέλθε ταχέως τῆς ἀπάτης· πρῶτον μὲν διότι ἐγὼ δὲν εἶμαι ὁ ἀριστοτέχνης τῆς γραφίδος ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖται διὰ τοιαύτας περιγραφὰς — κατέστρωνα ἀριθμοὺς ὑπὸ τὸν ὀμιχλώδη οὐρανὸν τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν νεότητά μου, ἀντὶ νὰ καταστρώσω φράσεις — ἔπειτα δὲ διότι φρονῶ ὅτι ὅσον καὶ ἂν συνθλιβῶσι, ὅσον ἐπιπῶναι καὶ ἂν στραγγαλισθῶσι αἱ λέξεις μόνον μέρος τῶν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς ἡμῶν πραγμάτων δύνανται νὰ ἐκφράσωσι καὶ ὅχι τὸ ὅλον, ὅτι δὲ τὸ καλλίτερον, τὸ χαρακτηριστικῶς ἰδιάζουσαν ἔχον μορφήν διαφεύγει τὴν γραφίδα· προσέτι δὲ συλλογίσου ὅτι καὶ ἂν ἀπλῶς, χρονογραφικῶς κατέστρωνα τὰ γεγονότα, αὐτὰ τὰ τόσον ζωντανά, καὶ τὰ συνεσάρεα ἄψυχα, ὥς ὁ ψαρᾶς τοὺς ἀργυρόχρους καὶ σπαργώντας ἰχθύας ἐντὸς τοῦ καλάδου του, θὰ ἐχρειάζετο νὰ σοῦ στείλω τοῦλάχιστον ἑκατὸ φύλλα λεπτογραμμένα, τὸ ὅποιον δὲν ἠξεύρω διὰ ποῖον ἐκ τῶν δύο μας θὰ ἦτο φοβερώτερον, δι' ἐμὲ ὅστις θὰ τὰ ἔγραφα ἢ διὰ σέ ὅστις θὰ τ' ἀνεγίνωσκες. Ἀρκέσθητι λοιπὸν τώρα εἰς μίαν περίληψιν περιλαμβάνουσαν τὰς γενικὰς γραμμάς, καὶ ἂν ἐνδιαφέρεσαι καὶ καλὰ νὰ λάβῃς ἀκριβῆ κατ' ὅλου ιδέαν, φρόντισε νὰ ἔλθῃς ἐδῶ εἰς τὰς μέλλούσας ἐκλογάς, μετὰ τέσσαρα ἔτη.

Ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ νόμου περὶ εὐρείας περιφέρειας ὁ ἐκλογικὸς ἀγὼν, ὅστις ἀνέκαθεν ἦτο ζωηρὸς ἐν Ἑλλάδι, ἔλαβεν ἐπικὰς διαστάσεις· πρότερον οἱ ὑποψήφιοι τὴν ἐκλογικὴν αὐτῶν δρᾶσιν περιώριζον ἐντὸς τοῦ στενοῦ κύκλου τῆς ἐπαρχίας, ἤδη ὅμως ὀφείλουσι νὰ περιέλθωσι εἰ δυνατόν ὀλόκληρον τὸν νομόν, δεικνύμενοι εἰς τοὺς ψηφοφόρους, ἀγορεύοντες, ὑποσχόμενοι αὐτὰ μὲ τὰ καλάδια, κατακεραυνοβολοῦντες τοὺς ἀντιπάλους, ἐμψυχούντες τοὺς φίλους των, ἀγωνιζό-

μενοι νὰ ἐλκύσουν τοὺς ἀδιαφόρους καὶ νὰ σχηματίσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν ρεῦμα· τοῦτο δὲ καὶ πράττουσιν ἀπὸ δύο σχεδὸν μηνῶν, ταξιδεύοντες διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, δι' ἁμαξῶν, ἐφ' ἵππων, ἡμιόνων, παντὸς εἶδους ὑποζυγίων. Ποῖαι ἀναρίθμητοι χειραψίαι, ποῖα μειδιήματα πρὸς τὸ πλῆθος! ἐὰν ἐκάστη χειραψία, ἕκαστον μειδιάμα ἐπλήρωνε τέλος πέντε λεπτά, ἡδυνάμεθα ἐντὸς μῆος ἐκλογικῆς περιόδου νὰ ναυπηγήσωμεν τοῦλάχιστον τρία θωρηκτά. Τοὺς ὑποψηφίους προὔπαντῶσιν οἱ ἑκασταχοῦ φίλοι τῆς πολιτικῆς μερίδος των κατὰ πυκνὰς ὁμάδας, πεζοὶ καὶ ἑφιπποὶ ζητωκραυγάζοντες ἐξάλλως, πυροβολοῦντες καὶ πάλιν πυροβολοῦντες καὶ πάλιν ζητωκραυγάζοντες· τὴν γραφικότητα τοῦ συνόλου ἐπιτείνει ἡ ἰδιάζουσα ἐνδυμασία τῶν κατοίκων φουστανελλοφορούντων ὥς ἐν τῇ Στερεᾷ καὶ τῇ Πελοποννήσῳ ἢ βρακοφορούντων ὥς ἐν ταῖς Κυκλάδιν.

Ἀλλὰ δὲν πηγαίνει μόνον ὁ ὑποψήφιος πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς· πηγαίνουν καὶ οἱ ἐκλογεῖς πρὸς τοὺς ὑποψηφίους· ἕκαστος τούτων πρὸ δύο τοῦλάχιστον μηνῶν ἀνοίγει ἐπισήμως τὸ ἐκλογικὸν σαλόνι του. Ἄλλοτε ὅτε τὰ ἤδη ἦσαν ἀπλούστερα ἐν Ἀθήναις, ὁ ὑποψήφιος εἶχεν εἰς τὴν αὐλήν του βαρέλια τινα ῥητινίτου καὶ τὸ ἠλεκτρόχροον δορυμ ποτὸν ἔπαρνε κ' ἔδινε· πολλάκις δὲ ἐδίδοτο καὶ μεζὲς εἰς τὰ παιδιὰ ὥς ἐκάλουν καὶ καλοῦσιν ἔτι προστατευτικῶς τοὺς ἐκλογεῖς οἱ ὑποψήφιοι· ἀλλ' ἡ πατριαρχικὴ ἐκείνη ἐποχὴ παρῆλθεν· τώρα εἰς τὰ ἐκλογικὰ σαλόνια προσφέρεται μόνον καπνὸς σιγάρων. Ἐκάστην ἐσπέραν — μετ' ἐντάσεως ἐπιτενομένης ἐφ' ὅσον πλησιάζει ἡ ἡμέρα τῶν ἐκλογῶν — ἀναβοκαταιβαίνει τὸ πλῆθος τῶν φίλων, διεβεβαιοῖ τὴν πρὸς τὸν ὑποψήφιον πίστιν του, ἐν ᾧ ἐν μέσῳ πυκνῆς ἀτμοσφαίρας καπνοῦ καταστρώννυνται τὰ σχέδια τῆς ἐκλογικῆς ἐκστράτειας, σχολιάζονται τὰ γεγονότα, ἐκφέρονται προρρήσεις περὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν ἐκλογῶν.

Περίεργον θέμα ψυχολογικῆς μελέτης κατὰ τὰς πυρετώδεις ἡμέρας τῆς ἐκλογικῆς περιόδου ἀποτελεῖ ὁ ψηφοφόρος· δεξιῶ, ἀριστερῶ ἀκούει ἑαυτὸν ἀποκαλούμενον: «ὁ κυρίαρχος λαός», ἠξεύρει ὅτι τὸ πᾶν εἶνε εἰς τὰς χεῖρας του· καὶ διὰ μῆος ἀναλαμβάνει ἥθος προστατευτικόν, χωρὶς ὅμως νὰ κατορθώσῃ ν' ἀποσείσῃ ἀκόμη τὸ ὑποτελὲς τοῦ κατ' ἐκάστην βίου· κτυπᾷ φιλικῶς ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸν ὑποψήφιον, ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ συμπεριφέρεται ὥς κακοαναδρεμμένον παιδίον, παρακαλῶν ἀλλ' οἶονεὶ προστάζων τὴν σύζυγον τοῦ ὑποψηφίου, ἥτις ὅχι σπανίως εἶνε κυρία ἐξαιρέτου ἀνατροφῆς, νὰ τοῦ παίξῃ ἓνα κορμάτι 'ς τὸ πιάνο καὶ ἐκφράζει τὴν ἀπαρέσκειάν του ἂν τὸ τεμάχιον δὲν εἶνε

τοῦ γούστου του καὶ διατάσσει ἄλλο, ἓνα τραγοῦδι τοῦ δρόμου, τῆς ταβέρνας, διότι τὸ οὖς του νοσταλγεῖ.

Ἐν τῶν χαρακτηριστικωτέρων τῶν ἐλληνικῶν ἐκλογῶν, εἰ μὴ τὸ χαρακτηριστικώτατον, εἶνε αἱ διαδηλώσεις.

Κατὰ τὰς ἐπικάς μάχας τῶν ἀρματώλικῶν χρόνων ἐπερίμενον:

νὰ κατακάτῃ ὁ κορνιαχτὸς νὰ μετρηθῇ τ' ἀσκέρι.

Εἰς τὸν ἐκλογικὸν ὅπως ἀγῶνα τὸ ἀσκέρι ἐκάσσης μερίδος μετρεῖται πρὸ τῆς ἀποφαστικῆς μάχης, συντάσσεται, ἐξελίσσεται, παρελαύνει διὰ τῶν πλατειῶν καὶ τῶν λεωφόρων καὶ τῶν ὁδῶν, ζητεῖ νὰ φανῇ πυκνότερον καὶ συμπαγέστερον, νὰ κάμῃ τὴν μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν. Τὴν ἐσπέραν καίονται πυροτεχνήματα, πύραυλοι διαυλακοῦν ἐν φωτεινῇ τροχιᾷ τὸν ἀέρα.

Ἀπὸ τινων ἐκλογικῶν περιόδων ἐκλέγεται σύμβολόν τι ὅπερ φέρουσιν οἱ ὁπαδοὶ ἐκάστης πολιτικῆς μερίδος, δι' οὗ κοσμοῦσι τὰς κομβιοδόχας, τοὺς πῖλους τῶν, περὶ ὃ συγκεντροῦσι τὸν ἐνθουσιασμόν των καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των. Τὸ ὄνομα τοῦ ἐμβλήματος τούτου ἀναφωνεῖται ὡς σύνθημα πολεμικὸν κατὰ τὰς συναντήσεις καὶ ρίπτεται κατὰ τῶν ἀντιθέτων ὡς πρόκλησις, ὡς ἀπειλή. Κατὰ τὰς παρούσας ἐκλογὰς τὸ μὲν κυβερνητικὸν κόμμα ἐξέλεξε θαλὸν ἐλαίαν, εὐοίωνον ἐμβλημα στέψαν νικηφόρως τὰς κάλπας αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐκλογὴν, τὸ ῥαλλικὸν κόμμα ἔλαβε κλῶνα μύρτου καὶ τὸ ὑπὸ τὸν κ. Δηλιγιάνην παληοπάπουτσο διότι ὁ ἀρχηγὸς του, ὡς ἀρχὴν ἀνέλαβε νὰ ἐμβάλωσιν τὰ τῆς πολιτείας, τούτου δ' ἔνεκα οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ ἐπεκλήθησαν μπάλαματῆδες. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔν τινι ἀγορεύσει αὐτοῦ παρεκάλεσε τὸ πλῆθος νὰ ψηφίσῃ, κατὰ κοινὴν τινα τοῦ λαοῦ ἔκφρασιν, κορδόνι τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν ἰδικὸν του ἀντιπολιτευόμενον συνδυασμόν, τοῦτ' ἔστι πάντας ἀνεξαίρετως, ὡς σύνθημα ἐλήφθη ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν του αὕτη ἡ λέξις.

— Ἐληά! κραυγάζουσι στεντορεῶς οἱ ὑπουργικοί.

— Μυρτιά! ὠρύονται οἱ ῥαλλικοί.

— Κορδόνι! ξελαρυγγίζονται οἱ δηλιγιαννικοί.

Οἱ κυβερνητικοὶ φέρουσιν ἐπὶ τοῦ πῖλου αὐτῶν καὶ μικρὰν εἰκόνα τοῦ κ. κ. Τρικούπη.

Πῶς νὰ σοὶ περιγράψω τώρα τὴν μεγάλην διαδήλωσιν τῆς τρικουπικῆς μερίδος;

Τριζύριοι περίπου ψυχὰι ἀπετέλουν τὸν συμπαγέστατον τοῦτον ὄγκον· χιλιάδες πολιτῶν ἀνῆλθον ἐκ Πειραιῶς ὁλοκλήρους ἀμαξοστοιχίας ὑπερπληροῦντες· πολυάριθμοι διαδηλωταὶ συνέρρευσαν καὶ ἐκ τῶν μεσογείων χωρίων τῆς Ἀττικῆς διὰ τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν Λαυρείου, ἄλλοι δὲ ἦλθον ἐκ Λεβαδείας ἢ Μεγαρίδος. Φαντάσθητε τώρα κυανολεύκους σημαίας κυματιζούσας, τὴν εἰκόνα τοῦ κ. Τρικούπη ἐλαιοστεφῇ ἐφ' ἀμάξης, καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ πομπὴν βαδίζουσαν πρὸς τοὺς ἤχους ἐμβατηρίου ὅπερ ἐπαίανίζεν ἡ μουσική. Πρόσδες ἐνθουσιασμόν ἀπερίγραπτον, ἐπευφημίας ὑπὲρ τῆς ἐληᾶς καὶ ζητωκραυγᾶς ὑπὲρ τοῦ Τρικούπη, πρόσδες τὴν γραφικὴν φουστανέλλαν τῶν χωρικῶν, φαντάσθητε τὰ παράθυρα, τοὺς ἐξώστους κοσμουμένους ὑπὸ ὠραίων γυναικείων μορφῶν καὶ ποικιλοχρῶν στολῶν, φαντάσθητε ἄνθη ῥαινόμενα ἐκ τινων ἐξωστῶν, ἔπειτα φαντάσθητε τὸν κ. Τρικούπην ἀγορεύοντα πρὸς τὸ πλῆθος ἐκεῖνο, καὶ συγκίνησιν μέχρι δακρύων, καὶ ἐνθου-

σιασμόν ἀκράτητον καὶ ἀλαλαγμοὺς καὶ ὀρυμαγδὸν ζητωκραυγῶν. Ἐγώ, ὡς βλέπεις, σοὶ δίδω τὰ στοιχεῖα· ἄς ἐργασθῇ τώρα ἡ φαντασία σου, ἀλλ' ὅσον δημιουργικὴ καὶ ἂν εἶνε, ὅσῃν ἰκανότητα περὶ τὸ διακοσμεῖν καὶ ἂν ἔχῃ, σοῦ τὸ προλέγω, δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀναπλάσῃ τὴν πραγματικότητα.

Τί συνέβη τὰς τελευταίας ἡμέρας, δὲν θὰ κατορθώσω νὰ σοὶ παραστήσω καὶ ἐὰν γεμίσω πενήντε φύλλα χάρτου, καὶ ἐὰν ἐκ τοῦ λεξικοῦ τῶν συνωνύμων συναθροίσω καὶ συσσωρεύσω πάσας τὰς λέξεις τὰς σημαίνουσας θόρυβον, παραφορὰν, ἀλλοφροσύνην, μέθην, μανίαν. Τὰ πάθη ἐξήφθησαν μέχρι τηλικούτου σημείου ὥστε ἔρρευσε καὶ αἷμα. Ἄν δὲν τὸ ἰδῇ τις μὲ τρὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀδύνατον νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ πολιτικὴ, ἡ ἀκριβέστερον ἢ εἰς τινα μερίδα ἢ εἰς ἐν ἄτομον προσήλωσις δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ τοιοῦτον ἀδιάλλακτον φανατισμόν. Θὰ σοὶ ἐκθέσω διὰ βραχυτάτων σκηνῆν, ἧς μάρτυς ἐγενόμην πρὸ ὀλίγου.

Βρέχει κρουνηδόν· ἀλλ' οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἐληᾶς καὶ τοῦ κορδονίου δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐμποδισθοῦν ἀπὸ ἐν τόσον μικρὸν πρᾶγμα. Αὐτοὶ οἱ ἱκανοὶ ν' ἀψηφῇσιν τὸ πῦρ δὲν θ' ἀψηφῇσιν τὸ ὕδωρ; Παρήλαυγον λοιπὸν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς κατὰ συμπαγῇ τάγματα. Ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ὀμονοίας αἱ ἀντίπαλοι στρατιαὶ συναντῶνται. Ἀρχίζει ἀληθὴς γιγαντομαχία. Δὲν ἀκούεται κλαγγὴ ὅπλων, ἀλλ' ἀκούονται διάφοροι συριγμοί· δὲν διασταυροῦνται, δὲν συγκρούονται σπάθαι, ἀλλὰ διασταυροῦνται, συγκρούονται κραυγαί: Ἐληά! ὠρύονται ἐντεῦθεν· Κορδόνι! βρυχῶνται ἐκεῖθεν, καὶ ἀγωνίζονται νὰ πνίξωσι τὰς κραυγὰς τῶν πολεμίων ὑπὸ τὰς ἰδικὰς των. Πολλοὶ τραυματίζονται . . . εἰς τὸν λαϊμόν, μὲ ἄλλους λόγους βραχνιάζουν καὶ καθίστανται ἐκτὸς μάχης. Ἐνίοτε ἡ νίκη ἀμφιταλαντεύεται, κυμαίνεται· μακρόθεν ἔρχεται πυκνὸν σῶμα ἀγωνιστῶν· οἱ πολεμοῦντες προσβλέπουσι μετ' ἀγωνίας τοὺς ἐρχομένους. Τί εἶνε; εἶνε ὁπαδὸς τῆς ἐληᾶς· τὸ κορδόνι φαίνεται ἡττώμενον. Ἀλλ' ὄχι! μετ' ὀλίγον φθάνουσι καὶ εἰς αὐτὸ ἐπικουρίαι καὶ ἡ μάχη τῶν λαρυγγῶν ἀρχίζει πάλιν σφοδρότερα, πεισματωδεστέρα.

Σπουδαιότατον μέρος ἔλαβεν εἰς τὰς παρούσας ἐκλογὰς ἡ ποίησις. Πλὴν τῶν ποιητῶν οἵτινες ἀπετάθησαν πρὸς τὸν ἐλληνικὸν λαὸν ἐν ἐξάρσει ποιητικῇ ὁμιλοῦντες περὶ τῆς ἀξίας τῆς ψήφου, περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος κ.τ.λ., ἡ σατυρικὴ ποίησις, τὰ σκώμματα ἐπήραν κ' ἔδωκαν κατὰ τὸ λεγόμενον. Ἐνόμιζέ τις ὅτι εὐρίσκεται εἰς τοὺς παλαιούς καιροὺς τῶν Διονυσίων. Ὅχι μόνον τὰ ἐξ ἀμάξης δὲν ἔλειπον ἀλλ' οὐδὲ τὰ φαλικά ἄσματα.

Τὸ κορδόνι, τὸ κορδόνι
αἶριο τὰ κακαρόνει

ἔλεγον οἱ μὲν.

Τὸ κορδόνι, τὸ κορδόνι
τὴν ἐληὰ τὴν ξερρίζονει!

ἀπίντων οἱ ἄλλοι. Ἄν σοῦ παρέδετο ὁλόκληρα ἄσματα, θὰ ἔβλεπες ὅτι δὲν ὑπολείπονται τοῦ παρ' Ἀθηναίῳ διασθέντος φαλικοῦ.

Ἀκούω ἄσματα εἰς τὴν ὁδόν, φωνὰς βραχνᾶς, ζητωκραυγὰς, παροΐνια ἄσματα, πυροβολισμοὺς, ἀλλ' ἔκουράσθηκα καὶ κλείω τὴν ἐπιστολήν. Αὔριον ἐξημερόνει ἡ μεγάλη ἡμέρα. Ὡ μὲ ποῖα καρδιοκτύπια τὴν ἀνα-

μένουν ἑκατοστύες χιλιάδων τὴν ἡμέραν αὐτήν! . . .
Τί θὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν καλῶν τῆς Ἑλλάδος; ἡ σωτηρία
ἢ ὁ ὄλεθρος; Ὁ Θεὸς νὰ ὁδηγήσῃ τὴν χεῖρα τῶν Ἑλ-
λῆνων πολιτῶν. Σὲ φιλῶ ὁ σὸς

Παρεπίδημος.

Κυριακὴ 14/26. ὁκτωβρίου 1890.

Ἐξύπνησα ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου καὶ ἐξήλθον
εἰς τὰς ὁδοὺς. Ἡ Ἑλλὰς ὅλη ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου μέχρι
τοῦ Ταινάρου ψηφοφορεῖ. Εἰξεύρεις πῶς γίνεται ἡ ψη-
φοφορία ἐν Ἑλλάδι; Πρῶτον μάθε ὅτι ἐνταῦθα ἐκλε-
λεγμένοι θεωροῦνται οἱ δέκα ἢ δώδεκα ἢ δεκατρεῖς ἢ
ὀλιγώτεροι, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Νομοῦ, οἱ
λαμβάνοντες τὰς πλειοτέρας ψήφους ἀσχέτως πρὸς τὸ
σύνολον τῶν ψηφοφόρων. Τούτου ἕνεκα τὸ ballotage
τῶν Γάλλων καὶ ἡ Stichwahl τῶν Γερμανῶν ἐδῶ εἶνε
ἄγνωστα. Ὡπως «quand on est mort, on est bien mort»,
καὶ ἐν Ἑλλάδι ἅμα ἐκλεχθῇ τις δηλαδὴ ὑπερτερῇ ἄλλον
ἔστω καὶ κατὰ μίαν ψήφον, εἶνε ἐκλελεγμένος. Ἐπὶ
ισοψηφίας τὸ ζήτημα λύεται διὰ κλήρου· ὁ ἐκλεχθεὶς
ὅμως δὲν λαμβάνει τὸ χρίσμα τοῦ βουλευτοῦ εἰ μὴ μετὰ
τὴν ἐξέλεγχσιν τῶν ἐκλογῶν καὶ τὴν ἀποδείξιν τῆς νο-
μιμότητος τῆς ἐκλογῆς του. Οἱ τῆς πλειοψηφίας συνή-
θως δὲν διατρέχουσι κανένα κίνδυνον, ἀλλ' οἱ τῆς μει-
ονοψηφίας ἂν ἡ νομιμότης τῆς ἐκλογῆς των δὲν εἶνε
τοῦτ' αὐτὸ κατάδηλος, μετὰ τὸν πλοῦν των εἰς τὸ τρι-
κυμῶδες πέλαγος τῶν ἐκλογῶν ναυαγοῦσιν ἐντὸς τοῦ
λιμένος, δηλαδὴ ἐντὸς τῆς Βουλῆς διότι τὸ ἔγκυρον τῶν
ἐκλογῶν ἐξελέγχει οὐχὶ ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ ἀλλ' αὐτὴ
ἡ Βουλὴ. Εἶνε περιττὸν νὰ σοὶ εἴπω ὅτι μετὰ τοιαύτην
ἐξαψιν ἢν ἐξανάπτουσι τὰ ἐκλογικὰ πάθη ἐν Ἑλλάδι,
οἱ ἐν τῇ Βουλευτηρίῳ στεροῦνται τῆς ἀπαιτουμένης εἰς
δικαστὰς ψυχραιμίας, ἀπαθείας καὶ ἀπροσωπληψίας.
Ἀλλὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου θὰ σοὶ γράψω βραδυ-
τερον ἐν ἐκτάσει. — Ἐν ἄλλο ἀκόμη: αἱ ἐκλογαὶ ἐν
Ἑλλάδι ἐκτελοῦνται οὐχὶ διὰ δελτίων ἀλλὰ διὰ μο-
λυβδίνων σφαιριδίων· τὸ σύστημα τοῦτο ἐπεκράτει πρό-
τερον ἐν ταῖς Ἰονίαις Νήσοις καὶ μετὰ τὴν προσάρτησιν
αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετεφυτεύθη κατ' ἅπαν τὸ βα-
σίλειον. Ἡ ψηφοφορία εἶνε μυστικὴ, οὐχὶ ὅπως ἐνιαία,
διότι ὁ ἐκλογεὺς δύναται νὰ ψηφίσῃ ὅσους θέλει ἐκ
τῶν ὑποψηφίων· παρ' ἐκάστην κάλπην ἴσταται ὁ ἀντι-
πρόσωπος τοῦ ὑποψηφίου, ὅστις διανέμει σφαιρίδια εἰς
πάντα προσερχόμενον νὰ ψηφίσῃ προσλιπαρῶν αὐτόν,
ἐξορκίζων, καδικετεύων νὰ ρίξῃ εἰς τὸ ΝΑΙ τὸν ψήφον
του (εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ ἡ ψήφος γίνεται ἀρ-
σενική).

Ἀλλὰ βλέπω ὅτι πρέπει νὰ σοὶ περιγράψω πῶς εἶνε
ἡ κάλπη, τὸ ἐκ λευκοσιδήρου αὐτὸ κιβώτιον, ἀπὸ τὸ
ὁποῖον ἐξέρχονται ἐκάστοτε αἱ τύχαι τῆς Ἑλλάδος.
Λυποῦμαι ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἰχνογραφῶ διὰ νὰ σοὶ
δώσω σαφεστέραν ἰδέαν τοῦ πράγματος. Λοιπὸν φαν-
τάσου ἐν τετραγώνον κιβώτιον ἐκ λευκοσιδήρου, κεχρω-
ματισμένον τὸ μὲν ἥμισυ λευκόν, τὸ δὲ ἥμισυ μέλαν.
Ὑπὲρ τὸ λευκὸν ὑπάρχει ἐπιγραφή ΝΑΙ, ὑπὲρ τὸ μέλαν
ΟΧΙ. Ὁ θέλων νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τινος ρίπτει τὸν ψή-
φόν του εἰς τὸ λευκὸν μέρος, ὁ θέλων νὰ ψηφίσῃ
κατὰ ρίπτει εἰς τὸ μέλαν· ἐντεῦθεν ἡ φράσις: «ὁ δεῖνα
ἐπῆρε τόσας λευκάς ἢ μαύρας ψήφους», ἐνῷ τὸ ὑλικὸν
τῶν σφαιριδίων μένει τὸ ἴδιον καὶ μόνον ἡ θέσις μετα-

βάλλεται. Σπανίως, σπανιώτατα, ὅμως ρίπτεται καὶ
σφαιρίδιον ἐξ ἄλλης ὕλης· εἰς τὰς παρελθούσας ἐκλογὰς
ψηφοφόροι τινές, διὰ νὰ δείξωσι τὴν λατρείαν των, τὴν
ἀφοσίωσιν των πρὸς τινὰ ὑποψήφιον ἔρριψαν εἰς τὴν
κάλπην τοῦ χρυσοῦ σφαιρίδια. Εἴπομεν ὅτι ἡ ψηφο-
φορία εἶνε μυστικὴ. Εἰς τὸ μέσον καὶ ἄνω μέρος τῆς
κάλπης ὑπάρχει κυκλοτερὲς ἄνοιγμα, εἶδος σωλήνος
προχωροῦντος μέχρι τοῦ βάθους τῆς κάλπης· ἐκεῖ ἐν
τῷ βάθει ὑπάρχουν δύο ὀπαί, μία πρὸς τὸ ΝΑΙ, μία
πρὸς τὸ ΟΧΙ. Ὁ ψηφοφόρος λοιπὸν ρίπτει τὸ σφαιρί-
διόν του δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ad libitum, χωρὶς νὰ φαίνε-
ται τί κάμνει. Ἐνδον, ἐκατέρωθεν τῆς κάλπης, προσηρ-
μοσμένοι εἰς τὰς ὁπὰς εὐρίσκονται σάκκοι, οἵτινες δέ-
χονται τὰς ριπτομένας ψήφους. Ἡ ἀρίθμωσις τῶν ψή-
φων, ἥτις εἶνε ἐπιπονωτάτη καὶ δυσχερὴς, διευκολύνεται
διὰ συστήματος ἀριθμήσεως εὐφυοῦς καὶ ἀκριβοῦς, τοῦτ'
ἔστι διὰ ζυλίνων πινάκων οἵτινες φέρουσιν ἑκατὸν ὁπὰς
τὰς ὁποίας πληροῦσιν αἱ ἐπ' αὐτῶν ριπτόμεναι ψήφοι·
αἱ πολλαὶ ψήφοι λοιπὸν μετροῦνται κατ' ἑκατοντάδας
διὰ μιᾶς, αἱ ὀλίγαι κατὰ δεκάδας. Ἄν σοῦ εἴπω ἀκόμη
ὅτι αἱ κάλπαι τοποθετοῦνται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ
ὅτι τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ πλη-
ροῦσι θόρυβοι καὶ ταραχαὶ καὶ ἐκδηλώσεις παθῶν ἡκιστα
χριστιανικῶν, ὅτι αἱ κάλπαι τοποθετοῦνται ἀμφιθεατρο-
ειδῶς, ὅτι παρὰ τὴν θύραν τοῦ ναοῦ φρουροὶ σκοποὶ
καὶ κλητῆρες ἐπιτρέποντες κατὰ μικρὸν τὴν εἴσοδον τῶν
ψηφοφόρων, θὰ σχηματίσῃ κατὰ προσέγγισιν ἀκριβῆ
ἰδέαν τοῦ μηχανισμοῦ, δὲν λέγω τῶν ἐκλογῶν ἀλλὰ
τῆς ψηφοφορίας ἐν Ἑλλάδι· διότι αἱ ἐκλογαὶ δὲν κα-
ταρτίζονται ἐκεῖ πρὸ τῆς κάλπης, δὲν αὐτοσχεδιάζονται·
αἱ ἐκλογαὶ καταρτίζονται ἀπὸ μακροῦ, ἐν ταῖς αἰδοῦ-
σαις, ἐν ταῖς ταβέρναις, ἐν τοῖς κακουργιοδικείοις, παν-
ταχοῦ ὅπου ὁ ὑποψήφιος εὐρίσκεται εἰς συνεπαφὴν μὲ
τὸν ἐκλογέα, καὶ τρέχει καὶ ἐργάζεται ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ
φροντίζει διὰ τὰς δίκας του, τὰς ἀτομικὰς ὑποθέσεις
του, τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντά του, δημιουργῶν τὴν ἐπι-
ροὴν ἢ τὰ ἄλλως λεγόμενα ἐκλογικὰ κεφάλαια. Περὶ τοῦ
ζητήματος τούτου ἐλπίζω νὰ σοὶ γράψω ἄλ-
λοτε ἐν ἐκτάσει· εἶνε ζήτημα ὑψίστης κοινωνικῆς ση-
μασίας διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Τώρα ἐπανερχομαι εἰς τὴν διήγησίν μου· ποῦ εἶχα
μείνῃ; εἰς τὰς ὁδοὺς περιεργαζόμενος τὰς πρὸ ἐμοῦ
σκηνάς.

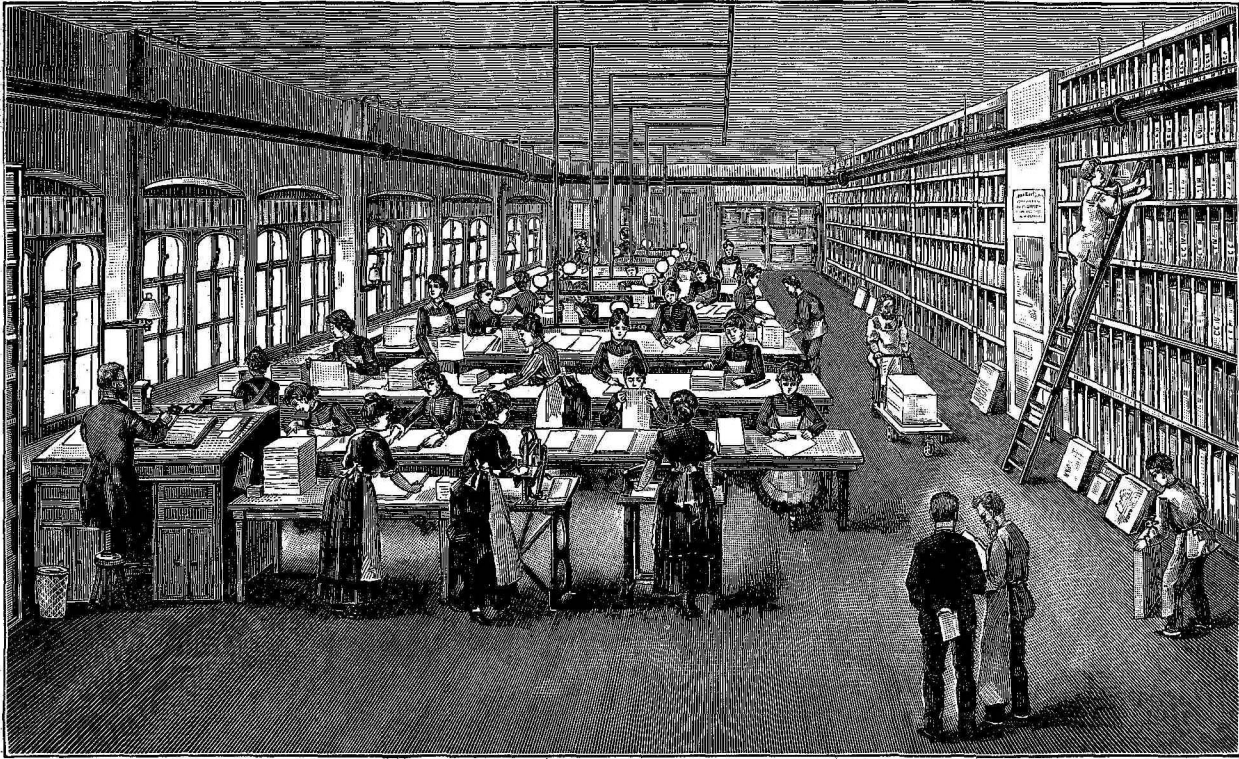
Ὅλος ὁ πυρετὸς τῶν τελευταίων ἡμερῶν, ὅλος ὁ
ἐξερεθισμὸς τῶν νευρῶν ὁ φθάσας μέχρι παραφροσύνης
ἐξίκετο εἰς τὸ ἀκρότατον σημεῖον. Πᾶς Ἀθηναῖος, καὶ
αὐταὶ αἱ γυναῖκες καὶ αὐτοὶ οἱ παῖδες διεχύθησαν εἰς
τὰς ὁδοὺς, ἐπλημύρισαν τὰς πλατείας, οἰστρήλατοι.

Πρὸ τῶν ἐκλογικῶν κέντρων, δηλ. τῶν ναῶν, τῆς
Μητροπόλεως, τοῦ Ἀγίου Φιλίππου, τοῦ Μεγάλου Μο-
ναστηρίου, τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, τῆς Χρυσοσπηλαιο-
τίσεως, τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, καὶ
τῶν δύο δημοτικῶν σχολῶν αἰτίνες ἐπίσης χρησιμεύουσιν
ὡς ἐκλογικὰ κέντρα δι' ἑλλειψιν καταλλήλων ναῶν,
τῆς σχολῆς Πλάκας καὶ τῆς σχολῆς Καραμάνου, τὸ
πλῆθος συνωστίζεται πυκνόν, ἀναρίθμητον, καὶ ἐκ τῶν
φωνῶν, τῶν ζητωκραυγῶν ἀποτελεῖται βόμβος ὑπόκωφος
καὶ παράδοξος.

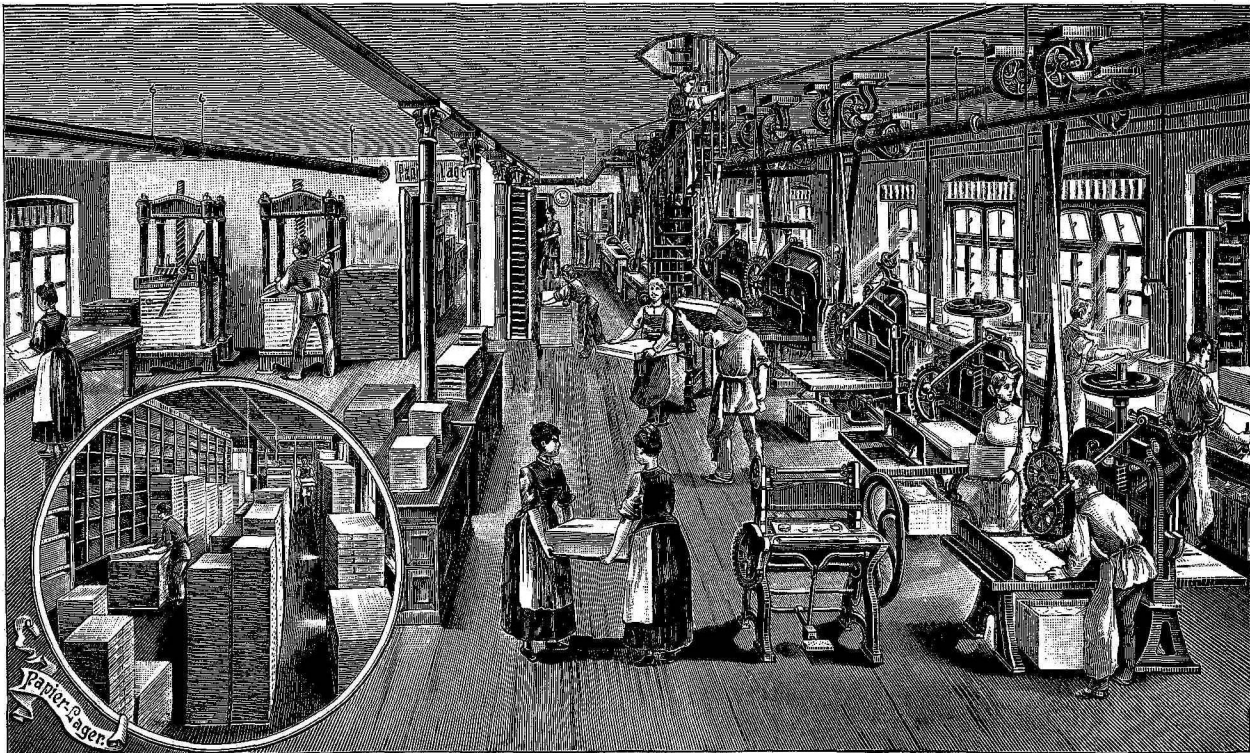
Αἱ ἀγορεύσεις τῶν ὁπαδῶν τῶν διαφόρων μερίδων,
οἵτινες ὁρμῶσι κατὰ μπουλουόκια, ἀπειλοῦνται κατ'

ἐκάστην στιγμήν. Ἄλλ' ἰσχυραὶ ἔφιπποι περιπολῖαι διατρέχουσι τὴν πόλιν, καὶ πεζαὶ περιπολῖαι, καὶ σμήνη ἀστυνομικῶν κλητῆρων. Οὕτω πᾶσα σύγκρουσις προ-

ἀρχῶν των ἀπὸ τὰ παράθυρα ἢ τοὺς ἐξώστας, καταβαίνουν εἰς τὰς ὁδοὺς, εἰς τὰς πλατείας, φέρουσαι ἑλῆα ἢ κορδόνη ἢ μυρτιά, λαμβάνουν μέρος εἰς τὰς δια-

ΝΕΑΝΙΔΕΣ ΔΙΠΛΩΝΟΥΣΑΙ ΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΦΥΛΛΑ.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ.

λαμβάνεται, διαλύονται τὰ στίφη καὶ προλαμβάνεται ἡ χύσις τοῦ αἵματος.

Φωναί, ξελαρυγγίσματα, πανδαιμόνια. Αἱ γυναῖκες δὲν ἀρκοῦνται νὰ ἐπιδεικνύωσι τὸ ἔμβλημα τῶν

δηλώσεις, ζητωκραυγάζουν. Ἀναμίζ, κυρίαί, δεσποινίδες, κόραι τοῦ λαοῦ, αἱ τόσον συνεσταλμέναι συνήθως κατανοῦν ἀγνώριστοι σήμερον. Αἱ ἐκλογαὶ ἐμέθυσαν μικροὺς καὶ μεγάλους. Ἴδου καὶ λογοπαίγνια. Περι-

καλλῆς κυρία ἔφερεν ἐπιδεικτικῶς κορδόνι καὶ διὰ τοῦ ὠραίου στόματός της ἐφώναζε κορδόνι! κορδόνι! Ἐν τινι συναντήσῃ μετ' ἀποσπάσματος ἐλαιοφόρων, εἰς ἐξ αὐτῶν ἀποτείνεται εἰς τὴν κυρίαν καὶ τῇ λέγει:

— Κυρία μου ἀδίκως φωνάζετε κορδόνι· σείς εἰσθε μὲ τὴν ἐλῆά· ἔχετε τὴν ἐλῆά 'ς τὸ μάγουλον. Ἡξεύρετε ἴσως ὅτι ἡ ἐλῆά, τὸ μέλαν ἐκεῖνο στιγματίον, δίδει ἰδιαίτερόν τι θέλγητρον εἰς τὰς μεσημβρινὰς μορφάς, τὰ δὲ δημοτικὰ ἄσματα ἐξυμνοῦσιν αὐτήν:

Ἐχει ἐλῆά 'ς τὸ μάγουλο, ἐλῆά 'ς τὴν ἀμασχάλη.

Τὸ στίφος τῶν ἐλαιοφορούντων διήλθεν ὥς καταγίς καὶ ἀπεμακρύνθη φωνάζον:

— Τὴν ἐλῆά 'ς τὸ μάγουλο! τὴν ἐλῆά 'ς τὸ μάγουλο!

Ἐν Ἀθήναις προφανῶς ὑπερισχύει ἡ ἐλαία· τόσον δὲ πυκνοὶ καὶ μεγάλοι εἶναι οἱ περιηγόμενοι κλάδοι ὥστε ὁμοιάζουσι μὲ δάσος ἐλαιῶν βαδίζον.

Ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἐχθρικὰ στίφη εἰσέβαλον εἰς τὸ πτολίεθρον τῆς Παλλάδος ἐπανέρχεται ἀκουσίως εἰς τὸ πνεῦμά μου. Αἱ πληροῦσαι τὸν ἀέρα ὠρυγαί, αἱ ἐξημμένοι μορφαὶ καὶ αἱ παράφοροι κινήσεις, σὲ μεταφέρουσιν εἰς χρόνους καθ' οὓς βάρβαροι ὄρδαί ἡρῆμουν καὶ ἐδήουν τὰς πόλεις. Οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἐλῆας μετὰ πεισματῶδη πάλην ἀρπάζουσι τὴν σημαίαν τῶν κορδονιστῶν· οὗτοι ἐνισχυθέντες ἐφορμῶσι νὰ συντρίψωσι καὶ ἐξουθενίσωσι τοὺς ἐναντίους.

Ἀμαξαί φέρουσαι τοὺς ὑποψηφίους, ἐμβληματοφοροῦσαι, διατρέχουσιν ἀπὸ ρυτῆρος τὰς ὁδοὺς, ἐπιπόνως εἰσδύουσαι ἐκεῖ ὅπου τὸ πλῆθος εἶνε συμπαγές. Πολλοὶ πυρέσσουσιν ἐκ προσδοκίας, καὶ ζητοῦσιν εὐτυχές τι προοιόνισμα, κᾶτι τι, ἔστω καὶ μικρὸν καὶ ἀόριστον, τὸ

ὁποῖον νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἀνυπομονησίαν τῶν, τὴν ἀγωνίαν τῶν.

Ἄρα τῇ δύσει τοῦ ἡλίου ἀκούεται ἰσχυρὸς κρότος κλειθρῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· αἱ θύραι τῶν κλείονται. Ἡ ἐκλογὴ ἔληξεν. Ἡ τύχη τῶν ὑποψηφίων ἀπεφασίσθη. Ὁ θρίαμβος ἢ ἡ ἥττα εἶνε ἤδη ἐντὸς τῶν καλπῶν. Ἀρχεται ἡ διαλογὴ τῶν ψήφων. Πρὸ ἐκάστου τμήματος θάλασσα ἀνθρωπίνων ὄντων ταρασσεται καὶ κυματίζει. Πόσον μακρὰ φαίνεται ἡ ὥρα! Ἐπὶ τέλους ἀκούεται κρότος ἀνοιγομένης θύρας, καὶ ἐξέρχεται ἀνθρωπὸς τις ὅστις γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ἀναφωνεῖ τὸ ὄνομα τοῦ κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν πρώτου τῶν ὑποψηφίων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰς τὸ ΝΑΙ ψήφων του. Σιγὴ πένδιμος ἢ ἀλαλαγμὸς χάραξ ὑποδέχονται τὰς τοιαύτας ἐκφωνήσεις. Ἐφ' ὅσον ἀνακηρύττονται αἱ ψήφοι τῶν ὑποψηφίων, ταχυδρόμοι μεταβιβάζουσιν ἀπὸ ἐκάστου τμήματος ἐν πυρετώδει σπουδῇ τὰς εἰδήσεις εἰς τὸ γενικὸν στραταρχεῖον τοῦ ὑποψηφίου, ὅπου οὗτος, ἐν μέσῳ τῶν φίλων του, ἐπὶ τραπέζης κύπτων καὶ χαράττων ἀριθμοὺς, ὑπολογίζων, συγκρίνων, συγκεντροῖ μὲ καρδιοκτύπῳ τὰ ἀποτελέσματα, κυμαινόμενος μεταξὺ φόβου καὶ ἐλπίδος, κρεμᾶμενος ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ ἐκάστοτε ἐρχομένου ταχυδρόμου, ὅστις θὰ φέρῃ τὸ σωτήριον ἢ ὀλέθριον ἄγγελμα. Μετ' ὀλίγον θὰ εἶνε ἀρήτως εὐτυχὴς ἢ ἀπεριγράφτως δυστυχὴς. Θὰ δημηγορῇ μὲ ὑπερηφάνειαν νικητοῦ ἀπὸ τοῦ ἐξώστου του, ἢ θὰ ζαρώνῃ ὥς ἡττημένος εἰς ἐν δωμάτιον, καὶ βυθισμένος ἐν τῇ θλίψει τοῦ θ' ἀκοῇ κρότον τενεκέ, ὃν οἱ πολιτικοὶ ἐχθροὶ τοῦ ἔδεσαν εἰς τὴν οὐρὰν σκύλου, καὶ ὃν οὗτος σύρει περιδεὴς πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ ἀποτυχόντος.

Παρεπίδημος.

ΠΩΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΕΤΑΙ Η ΚΛΕΙΩ.

(Συνέχεια.)

Συγκεχυμένος καὶ ὑπόκωφος βόμβος, εὐκρινέστερος καὶ ἰσχυρότερος καθιστάμενος ἐφ' ὅσον πλησιάζομεν, ἐξέρχεται ἐκ τῆς αἰδούσης τῶν ταχυπαιστηρίων. Ἡ ἐντύπωσις τοῦ πρώτῃν φοράν εἰσερχομένου εἰς τοιαύτην αἰδουσαν εἶνε ἀκουσία τις ἀνησυχία, ἐσωτερικὴ τις ταραχή. Ἐκεῖνα τὰ παρατεταγμένα πελώρια ταχυπαιστήρια, ἐκεῖνοι οἱ ποικιλόσχημοι ὁδοντωτοὶ περίπλοκοι ἐκ χάλυβος καὶ σιδήρου μηχανισμοί, ἐκεῖνη ἡ ἀκατάπαυστος καὶ πολυσύνθετος κίνησις καὶ ὤσις καὶ περιστροφή δερματίνων τελαμώνων, τροχῶν, ἐλίκων, ἐμβόλων, ἔχει τι τὸ ἱλιγγιώδες, τὸ ὑπερφυσικόν· ὅλον ἐκεῖνὸ τὸ σιδηροῦν πανδαιμόνιον ἐλαύνεται ὑπ' ἀοράτου δυνάμεως, ἐν παταγῶδει ρυθμῷ, ἐν καταπλήσσουντι τρόμῳ.

Ἐν τῇ αἰδούσῃ ταύτῃ θὰ ἐκτυπωθῇ ἡ Κλειώ.

Ἦδη ἐν ἄλλῳ τμήματι τοῦ τυπογραφείου ἐβράχην ὁ τυπογραφικὸς χάρτης, ὅπως ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἐντύπωσις τῶν τυπογραφικῶν χαρακτήρων καὶ τῶν εἰκόνων γείνη καλλιτέρα καὶ ζωηρά. Ἀφοῦ δ' ἐλειάνθη δι' εἰδικῆς μηχανῆς φύλλον πρὸς φύλλον ὅπως προσλάβῃ αὐτὴς τὴν πρώτῃν στιλβηδόνα, ἣν ἀφίρεσεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ ἐξύγρανσις, μεταφέρεται εἰς τὴν αἰδουσαν τῶν ταχυπαιστηρίων.

Εἶδομεν πῶς στοιχεῖον πρὸς στοιχεῖον ἐστοιχειοθετήθησαν τὰ διάφορα ἄρθρα, πῶς διωρθώθησαν διὰ συντόνου προσοχῆς ἐπανειλημμένως, ὅπως μὴ ὑπολειφθῇ κανὲν τυπογραφικὸν παρόραμα, εἰ δυνατόν· εἶδομεν πῶς κατεσκευάσθησαν ἐκ χαλκοῦ τὰ ἐκμαγεῖα τῶν εἰκόνων. Τὰ ἐκμαγεῖα ταῦτα, λεῖα πλάκες ὄντα, κατηλοῦνται ἐπὶ τεμαχίων ζύλου ἐχόντων τὸ ὕψος τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων, οὕτω δ' ἐναρμόζονται ἐν τῇ δι' αὐτὰ προορισθείσῃ σελίδι.

Αἱ σελίδες στερεῶς περιδεδεμέναι, ὅπως μὴ ἐκπέσωσι καὶ διασκορπισθῶσι τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα, τοποθετοῦνται ἐπὶ τῆς τυπογραφικῆς πλακός, ἐξ ἧς θ' ἀποτυπωθῶσιν ἐπὶ τοῦ χάρτου. Αἱ πρὸς τύπωσιν σελίδες εἶναι διάφοροι τὸν ἀριθμὸν ἀναλόγως τοῦ μεγέθους εἰς ὃ μέλλει νὰ πτυχθῇ τὸ τυπογραφικὸν φύλλον τοῦ περιοδικοῦ ἢ βιβλίου.

Ἐνδεχόμενον τώρα νὰ νομίζῃ κανεὶς ἐκ τῶν συνδρομητῶν μας ὅτι τὰ βάσανα ἐτελείωσαν καὶ ὅτι θ' ἀρχίσῃ ἐπὶ τέλους ἡ ἐκτύπωσις. Πλάνη! Τώρα ἀρχίζουν αἱ προπαρασκευαί τῆς ἐκτυπώσεως. Ἡ μεγαλοφυΐς ἐπίνοια τοῦ αἰῶνος ἡμῶν, τὸ τυπογραφικὸν ταχυπαιστήριον, ἔχον σημασίαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τὴν